

De gemeente Breda trapt in verkooppraatje Arnhemse poelier

Met verbazing las ik in het februari-nummer 2008 van *Zeldzaam Huisdier* een artikel onder de kop 'Kraaikop opgenomen in Erfgoedvisie Breda 2008-2015'. Hierin wordt zonder goede argumenten verondersteld dat de Kraaikop vanwege de naam in Engeland en Duitsland (Breda en Breda fowl) een ras is dat zijn oorsprong in deze stad heeft. Helaas moet ik het gemeentebestuur van Breda teleurstellen.

Hiervoor ga ik te rade bij Houwink in

zijn niet gepubliceerde boek uit 1940 'De geschiedenis van de Nederlandse hoenderrassen' waarin interviews met Smijntink, poelier te Arnhem, en Bertram, poelier te Breda, staan. Deze verhalen stammen uit het eind van de negentiende eeuw. Hierin staat de ontknoping van de naam Bredase kapoen voor de Kraaikop.

Smijntink ging geregeld naar de kippemarkten in Rotterdam en Amsterdam waar in de jaren 1850-1880 altijd veel Kraaikoppen

werden aangevoerd. Hij vertelde dat er veel typen Kraaikoppen waren, waaronder met onbevederde poten.

Vechthoenders

Hij gebruikte de Kraaikoppen met onbevederde poten alleen voor zijn poelierszaak, omdat deze sneller groeiden en veel vetter en zwaarder waren. En om ze maar extra aan te bevelen, had hij ze de naam gegeven van 'Bredase-Kapoenen'.

Ze kwamen van de buitens in Zuid-Holland, waar ze bij massa's werden gehouden. Men fokte ze daar vooral omdat ze geen kammen hadden, zodat ze geen last hadden van de vorst. Ze waren groot en sterk en hadden veel vlees aan de borst.

De witte en de koekoek waren zeer gewild, omdat ze geen donkere poten hadden, maar witte.

Smijntink en zijn vader hadden al jaren Kraaikoppen gehouden, hijzelf al meer dan vijftig jaar. Volgens hem zijn de Kraaikoppen ontstaan uit de Maleiers, die al meer dan een eeuw in Holland aanwezig waren of anders uit Vechthoenders, die uit Indië zijn meegebracht. De kop en snavel van de Kraaikop zouden afkomstig zijn van de kuifhoenders, die met de Maleiers of Vechthoenders werden gekruist.

Bij zijn bezoek aan de firma Bertram in Breda, die daar een poelierszaak had, kreeg Houwink een bevestiging van wat Smijntink te Arnhem hem had meegedeeld, namelijk dat het woord 'Bredase Kapoenen' een reclamenam was die Swijntink had uitge-

Chaamse hoenders

Witte kraaikoppen

vonden voor zijn 'Kraaikop-kapoenen.' De Firma Bertram had een oude knecht van bijna zeventig jaar die altijd voor de firma had gewerkt die onder andere het volgende vertelde: 'Omstreeks 1850 en al veel eerder kende men in Noord-Brabant enkel Chaamse kippen en Kraaikoppen bij de stadsliefhebbers.'

Erfgoeddivisie

'Bij een feestmaal, dat omstreeks 1808 door een kasteelbezitter bij een huwelijk werd gegeven, kwamen voor: Bredase Kapoenen. Dit waren Chaamse hoenders, want Kraaikoppen zag men hier toen nog niet.' Het geheel overziende zal het duidelijk zijn dat de enige relatie tussen de Kraaikoppen

en de gemeente Breda is gebaseerd op het feit dat de Bredase kapoenen, dat wil zeggen de Chaamse hoenders, een goede naam als slachthoer hadden. Door zijn Kraaikoppen onder deze naam op de markt te brengen vergrootte de firma Swijtink haar omzet.

Indien de gemeente Breda een hoenderras onder de Erfgoedvisie wil onderbrengen dan is dit het Chaams hoen, een ras dat zorgde voor de gekapoeneerde dieren, die onder de naam Bredase kapoenen op de markt werden gebracht, en de stad een goede naam bezorgden. ●

Financiële hoek

Dankzij het handige formulier dat onze secretaris Peter van Eldik heeft ontworpen, hebben we gelukkig al veel reacties ontvangen op de nieuwe mogelijkheid tot eenmalige afschrijving van de jaarlijkse bijdrage. Kostenbesparing is hierbij het grote voordeel. Via onze website www.szh.nl kunt u bij het onderdeel 'Begunstigers' ons toestemming geven, zodat wij het door u aangegeven bedrag van het door u opgegeven rekeningnummer incasseren. Het onderstaand formulier kunt u via de website invullen.

